

Kolme näkökulmaa Kymijoen alaosan säännöstelyn kehittämiseen — kolme erilaista tapaa painottaa arvoja

Kymijoen alaosan säännöstelyn kehittämisessä on monitavoitearvioinnin avulla etsitty ratkaisuja, joilla sovittaa yhteen vesivoimatuotantoon, luonnon monimuotoisuuteen, vaelluskalojen elinolosuhteisiin ja virkistyskäyttöön liittyviä intressejä. Työssä on erityisesti tarkasteltu veden jakautumista Kymijoen eri haaroihin ja sitä ohjaavia säännöstelyehtoja.

Jatkokäsittelyn tueksi on koottu kolme selvästi toisistaan poikkeavaa näkökulmaa, jotka kuvaavat, miten erilaiset arvot ja tavoitteet voivat ohjata ratkaisuja Kymijoen virtaamajärjestelyissä.

- A) Ekologista tilaa ja vaelluskaloja painottava näkökulma keskittyy luontohyötyjen maksimointiin
- B) Tasapainottava näkökulma hakee kompromissia eri intressien välillä
- C) Energiamenetyksiä minimoiva näkökulma korostaa vesivoiman tuotannon merkitystä.

Näkökulmat eroavat toisistaan sekä Koivukosken ja Korkeakosken haarojen että länsi- ja itähaarojen virtaamajakojen osalta. Myös Koivukosken vanhan uoman ympäristövirtaama poikkeaa näkökulmissa, ollen 5, 10 tai 15 m³/s.

Näkökulmat eivät ole lopullisia esityksiä, vaan esimerkkejä, joiden avulla voidaan havainnollistaa, kuinka erilaisista lähtökohdista voidaan päätyä hyvin erilaisiin ratkaisuihin. Etenkin vaikutukset vesivoimatuotantoon ja vaelluskalojen elinolosuhteisiin voivat näkökulmasta riippuen erota suuresti.

Koivukosken haarassa lohen poikastuotantoalueet lisääntyisivät talven minimivirtaamatilanteessa nykyisestä noin 7 hehtaaria arviolta 32–47 prosenttia näkökulmasta riippuen. Talven minimivirtaamatilanne on tällä hetkellä lohen poikastuotantoa rajoittava tekijä Koivukosken haarassa.

Lohen kannalta edullisimmassa vaihtoehdossa Koivukosken virtaama lähes kaksinkertaistuisi Korkeakosken haaraan verrattuna. Tämä parantaisi merkittävästi Koivukosken haaran houkuttelevuutta lohelle ja muille vaelluskaloille. Koivukosken säännöstelypadon kalatien toimivuus paranisi, kun Koivukosken vanhaan uomaan johdetaan ympäristövirtaama, joka tukee kalojen nousua.

Koivukosken haaran minimivirtaamien nosto ja kuivan uoman ympäristövirtaama vähentäisivät energiantuotantoa Korkeakosken ja Koivukosken voimalaitoksille enimmillään 15 prosenttia. Lisäämällä länsihaaraan virtaamia maltillisesti marras-huhtikuussa voidaan kuitenkin päästä tilanteeseen, jossa Kymijoen alaosan länsi- ja itähaaran voimalaitosten kokonaistuotanto jopa kasvaa, vaikka virtaamajakaumaa muutetaan kalataloudellisesti edullisempaan suuntaan.

Vertailutaulukko kolmen eri näkökulman vaikutuksista

	A.	B.	C.	
	Ekologista tilaa ja vaelluskaloja painottava näkökulma	Tasapainottava näkökulma	Energiamenetyksiä minimoiva näkökulma	
Virta- ja koski-alueiden määrä (jokieliöstö)	+++	+++	++	Koivukosken haarassa koski- ja virtaalueiden määrä lisääntyisi talvella enimmillään 3,5 ha.
Lohen nousu voimalaitosten yläpuolelle	+++	++	+	Koivukosken haaran houkuttelevuus lohelle ja säännöstelypadon kalatien toimivuus paranisivat.
Natura 2000 -alueet	+	+	+	Muun muassa Langin- kosken suojelualueen ekologinen tila paranee talven minimi- virtaaman kasvaessa.
Matkailu	+	+	+	Kalastusmatkailun edellytykset paranisivat vaelluskalantojen vahvistuessa.
Energiantuotanto	- - -	- -	+	Yhteisvaikutus Kymijoen alaosan kaikilla voimalaitoksilla. Menetys enimmillään 13 000 MWh/vuosi.

Lisätiedot

- Ryhmäpäällikkö **Mika Marttunen**
Suomen ympäristökeskus
sp. etunimi.sukunimi@syke.fi